

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

21.11.2024

Кадыбаш
авылы

КАРАР

№ 17

Татарстан Республикасы Әгерже
муниципаль районның Кадыбаш
авыл жирлегендә жирләү һәм күмү
эше турында

«Күмү һәм жирләү эше турында» 1996 елның 12 гыйнварындагы 8-ФЗ
номерлы, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми
принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы федераль
законнары, «Үлгәннәрне күмү буенча хезмәт курсәтуләр алуға гражданнарның
хокуклары гарантияләре турында» Россия Федерациисе Президентының 1996 елның
29 июнендәге 1001 номерлы Указы, «Күмү һәм күмү эше турында» Федераль
законны ғамәлгә ашыру чаралары хакында» 2007 елның 18 маендан 196 номерлы
Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты каары, Татарстан Республикасы
Әгерже муниципаль районның «Кадыбаш авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге
Уставы нигезендә, Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районның
Кадыбаш авыл жирлеге Башкарма комитеты каар бирә:

1. Бирелгәннәрне расларга:

«Кадыбаш авыл жирлеге» муниципаль берәмлегендә жирләү һәм күмү эше
турында нигезләмә;

жирләү буенча хезмәтләр курсәтүнен гарантияләнгән исемлеге нигезендә
курсәтелә торган хезмәтләр сыйфатына карата таләпләр;

жирләү буенча хезмәтләр курсәту максатларында кулланыла торган
документларның рәвешләре.

2. Әлеге каарны Интернет мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә веб-
адрес буенча Татарстан Республикасының хокукий мәгълүматның рәсми
порталында бастырып чыгарырга: <http://pravo.tatarstan.ru> һәм Татарстан
Республикасы Әгерже муниципаль районның веб-адрес буенча портал составында
Әгерже муниципаль районның рәсми сайтына урнаштырырга:
<https://agryz.tatarstan.ru>, шулай ук Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль
районның Кадыбаш авыл жирлеге территориясендә урнашкан махсус мәгълүмат
стендларында урнаштырырга.

3. «Кадыбаш авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә ритуаль
хезмәтләр оештыру турынданы нигезләмәне һәм күмү урыннарын карап тоту
кагыйдәләрен раслау хакында» Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль
районы Кадыбаш авыл жирлеге Башкарма комитетының 2013 елның 02

октябрендеге 12 номерлы карапын үз көчен югалткан дип танырга.

4. Элеге карап рәсми басылып чыккан көненнән үз көченә керә.
5. Элеге каарның үтәлешен тикшереп торуны үз оствемдә калдырам.

Кадыбаш авыл жирлеге
Башкарма комитеты житәкчесе

Х.Л.Закиров

Татарстан Республикасы Әгерже
муниципаль районның Кадыбаш
авыл жирлеге Башкарма
комитетының 2024 елның 21
ноябрендәге 17 номерлы каары
белән расланды

«Кадыбаш авыл жирлеге» муниципаль берәмлекендә жирләү һәм күмү эше турында
нигезләмә

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районның Кадыбаш авыл жирлегендә (алга таба - Нигезләмә) күмү һәм күмү эше турындагы нигезләмә “Жирләү һәм күмү эше турында” 1996 елның 12 гыйнварындагы 8-ФЗ номерлы (алга таба- 8-ФЗ номерлы Федераль закон), “Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында” 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы федераль законнар, “Үлгән жирләү буенча хезмәт күрсәтүләр гарантияләре турында” 1996 елның 29 июнендәге 1001 номерлы Россия Федерациясе Президенты Указы, “Жирләү һәм күмү эше турында” Федераль законны гамәлгә ашыру чаралары турында” Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2007 елның 18 маенданы 196 номерлы каары, Әгерже муниципаль районның Кадыбаш авыл жирлеге һәм Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районы территориясендә жирләү тәртибен жайга сала.

1.2. Әлеге Нигезләмә максатларында түбәндәге төшөнчләр кулланыла:

якын туганнар - турыдан-туры өскә таба һәм аска таба сузылган линия буенча туганнар (ата-аналар һәм балалар, бабайлар, ә биләр һәм оныклар), шулай ук тулысынча һәм тулы булмаган (әтиләре яисә әниләре уртак булган) абый-энеләр һәм апа-сөнелләр, уллыкка алынган, уллыкка алучылар;

дин зираты - үлгән яисә үлгән кешеләрне (алга таба - үлгән) жирләү өчен билгеләнгән зират (җәмәгать зираты участогы), тиешле дини йолаларны үтәп, бер конфессиягә караган зират (каберлек);

җәмәгать зиратының хәрби участогы - үлгән хәрби хезмәткәрләрне һәм аларга тиңләштерелгән категориядәге гражданнарны күмү өчен билгеләнгән җәмәгать зираты участогы;

жирләү буенча хезмәтләрнең гарантияләнгән исемлеге - жирләү эше мәсьәләләре буенча махсуслаштырылган хезмәт күрсәтә торган хезмәтләр исемлеге, жирләү вакытында дәүләт гарантияләрен тәэммин итү максатларында түләүsez нигездә күрсәтелә;

күмү зонасы - зиратның һәм (яисә) крематориянең күмү гамәлгә ашырыла торган функциональ-территориаль зонасы;

катафаль ташулар - мәет калдыкларын яки үлгән, жирләнгән продукцияне һәм күмүдә катнашучыларны катафаль транспортта йөрту;

зират - үлгәннәрнең мәетләрен һәм мәетләрен күмү өчен билгеләнгән жирләү объекты;

буш күмүләр өчен ябык зират - яңа урыннар булдыру өчен тулысынча файдаланылган зират;

зират чоры - аның ахырында күмелгэн гэүдэне минеральлэштерү тэмамлана һәм тугандаш кабергә икенче күмү рөхсөт ителә торган вакыт;

колумбарий - бина, аның өлеше яисә көл яисә көл белән чүп савытлары күмү өчен билгеләнгән корылма;

кремация - үлгэн кешенең калдыкларын утка тапшыру;

күмү урыны - үлгэннэрнең мәетләрен яисә мәетләрен күмү өчен билгеләнгән күмү объекты пространствосының бер өлеше;

жирләү урыны - һәлак булганнарың мәетләрен күмү буенча йола гамәлләрен үткәрү өчен билгеләнгән, әхлак, санитария һәм экология таләпләре нигезендә маҳсус оештырылган мәет, көл һәм көл салынган чүп савытлары пространствосының бер өлеше;

минерализация - жирләнгән жисемнең аерым химик элементларга һәм гади химик күшүлмаларга таркалу процессы;

кабер - колумбарийдан башка жирдә жирләү өчен кишәрлектә, склепта, башка ритуаль корылмада урнашкан һәм үлгэн кешенең мәетен табутта яки аннан башка күмү өчен билгеләнгән урын яисә көлле урна;

кабер коймасы - кабер участогы периметры буенча урнаштырыла торган линия

корылмасы;

намогик корылма - үлгэннэрнең истәлеген мәңгеләштерү өчен билгеләнгән һәм күмү урынында урнаштырыла торган мемориаль мәгълүматны үз эченә алган архитектура-скульптур корылма (кабер ташлары);

жәмәгать зираты - үлгэн кешеләрне күму өчен, аларның ихтыяр белдерүләрен исәпкә алыш яки күмү эше мәсьәләләре буенча маҳсуслаштырылган хезмәт карары буенча урыннар каралган зират;

жирләү билгеләнешендәге объект - шәһәр төзелеше яки архитектура комплексы,

яки халыкка ритуаль хезмәт күрсәту өчен билгеләнгән объект, территория яисә участок (зират, крематорий, колумбарий һ.б.);

ялғыз күмү урыны - үлгэн кешене, шул исәптән шәхесе эчке эшләр органнары тарафыннан билгеләнмәгән кешене күмү өчен бирелә торган жирләү билгеләнешендәге объект территориясендәге участок;

күмү - Россия Федерациясенең норматив хокукий актларында билгеләнгән тәртиптә, жирне, утны яисә суны бирү юлы белән, гореф-гадәтләр һәм традицияләр нигезендә үлгэн гэүдэне, калдыкларны, көлне күмү буенча йола гамәлләре;

жирләү - үлгэн туганнарын элек күмгән урында үлгэн кешене билгеләнгән тәртиптә бирелгән урында жирләү;

туганнар - туганлыкта торучы якын туганнардан тыш, барлык башка затлар; туганлык урыны - үлгэн кешенең туганы (һәм) элек күмелгэн күмү объекты территориясендә кишәрлек;

санитар-яклау зонасы - киңлеге Россия Федерациясенең норматив хокукий актлары белән билгеләнә торган зират һәм (яисә) крематория һәм торак (селитең) яисә сәнәгать төзелеше арасында функциональ-территориаль зона;

жирләү эше мәсьәләләре буенча маҳсуслаштырылган хезмәт - жирле үзидарә органы тарафыннан оештырыла торган, жирләү буенча хезмәт күрсәтүләрнең гарантияләнгән исемлеген түләүсез нигездә күрсәтә торган оешма;

күмү турында таныклык - күмү турында белешмәләр булган һәм күмү урыны

өчен жаваплы зат булган һәм аны алга таба күмү урынын файдалану хокукуын раслый торган документ;

экстремумация - суд-медицина яки криминалистика экспертиза өчен жирләү урыныннан үлгән кешенең мәсетен алу яки күчереп күмү өчен.

2. Мәет күмү гарантияләре

2.1. Үлгән кешене күмү бурычын үз өстенә алган үлгән затның яисә вафат булган затның ябын туганнарына, башка туганнарына, законлы вәкиленә, никахны күмү буенча хезмәтләр исемлегенең түбәндәгә бушлай нигезендә күрсәту гарантияләнә:

- 1) күмү өчен кирәклे документларны рәсмиләштерү;
- 2) күмү өчен кирәкле табутны һәм башка предметларны бирү һәм китерү;
- 3) үлгән кешенең гәүдәсен (калдыкларын) зиратта (крематорийда) йөртү;
- 4) күмү (урнаны алга таба көл белән бирү белән кремация).

2.2. Ир яисә хатын, ябын туганнары, башка туганнары яки үлгән законлы вәкил булмаганда яисә алар күмү бурычын үз өстенә алган башка затлар булмаганда, шулай ук, үлгән кешеләрнең шәхесе ачыкланмаган очракта, күмү буенча хезмәтләр түбәндәгеләрне

үз эченә ала:

- 1) күмү өчен кирәкле документларны рәсмиләштерү;
- 2) тән нурланышы;
- 3) табут бирү;
- 4) үлгән кешене зиратта (крематорийда) йөрткәндә;
- 5) күмү.

Йортта, урамда яисә башка урында вафат булучыны, шәхесенең эчке эшләр органнары билгеләгәннән соң, күмү эше мәсьәләләре буенча махсуслаштырылган хезмәт тарафыннан, әгәр Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, үлем сәбәбе билгеләнгәннән соң өч тәүлек эчендә утыртыла.

Шәхес Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән срокларда эчке эшләр органнары тарафыннан билгеләнмәгән үлгән кешеләрне күмү күрсәтелгән органнарың мондый очракларда билгеле бер жәмәгать зиратлары участокларында жиргә бирү юлы белән жирләү мәсьәләләре буенча махсуслаштырылган хезмәт тарафыннан гамәлгә ашырыла.

2.3. Мәет үлгән кешене жирләү йөкләмәсен үз өстенә алган затлар акчалары исәбеннән башкарылган очракта, күрсәтелгән затларга жирләү буенча хезмәт күрсәтүләрнең гарантияләнгән исемлеге нигезендә күрсәтелә торган хезмәтләр күләмендәге социаль пособие түләнә.

2.4. Жирләү буенча хезмәтләрнең гарантияләнгән исемлеге нигезендә күрсәтелә торган хезмәтләр бәясе, Россия Федерациясенең Татарстан Республикасы буенча пенсия һәм социаль иминият фонды бүлгеге, Татарстан Республикасының Тарифлар буенча Дәүләт комитеты белән килештереп, Татарстан Республикасы Әгержә муниципаль районы Башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

2.5 Мәет жирләү буенча хезмәтләр күрсәтүнең гарантияләнгән исемлеге сыйфаты Татарстан Республикасы Әгержә муниципаль районы Башкарма комитетының каары белән расланган жирләү буенча хезмәтләр күрсәтүнең гарантияләнгән исемлеге нигезендә күрсәтелә торган хезмәтләрнең сыйфатына

таләпләргә туры килергә тиеш.

3. Татарстан Республикасы Эгерже муниципаль районның Кадыбаш авыл жирлеге территориясендә жирләү эшен оештыру

3.1. Татарстан Республикасы Эгерже муниципаль районның Кадыбаш авыл жирлегендә жирләү эшен оештыру Татарстан Республикасы Эгерже муниципаль районның Кадыбаш авыл жирлеге башкарма комитеты (алга таба – вәкаләтле орган) тарафыннан башкарыла.

Бу чакта Татарстан Республикасы Эгерже муниципаль района Башкарма комитетының структур бүлекчәсенә Күмү һәм жирләү эше өлкәсендә вәкаләтле органның вәкаләтләренең бер өлешен (аерым вәкаләтләрен) бирү рөхсәт ителә.

3.2. Татарстан Республикасы Эгерже муниципаль районның Кадыбаш авыл жирлеге территориясендә туләүсез күмү буенча гарантияләнгән хезмәтләр исемлеген жирләү мәсьәләләре буенча махсуслаштырылган хезмәт (алга таба – махсуслаштырылган хезмәт) күрсәтә.

3.3. Вәкаләтле орган һәм махсуслаштырылган хезмәт үз эшчәнлегендә Россия Федерациясе законнарына, Татарстан Республикасы законнарына, Татарстан Республикасы Эгерже муниципаль района Кадыбаш авыл жирлегенең муниципаль хокукий актларына һәм жирләү һәм жирләү эше өлкәсендәге башка норматив хокукий актларга таянып эш итә.

3.4. Татарстан Республикасы Эгерже муниципаль районның Кадыбаш авыл жирлеге территориясендә махсуслаштырылган хезмәт эшчәнлеген оештыру әлеге Нигезләмә һәм күмү һәм жирләү эше өлкәсендәге башка норматив хокукий актлар нигезендә гамәлгә ашырыла.

3.5. Жирләү эшен финанс белән тәэмин итү Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары, шулай ук Татарстан Республикасы Эгерже муниципаль района Кадыбаш авыл жирлеге норматив хокукий актлары нигезендә Татарстан Республикасы Эгерже муниципаль районның Кадыбаш авыл жирлеге бюджеты акчалары исәбеннән гамәлгә ашырыла.

3.6. Файдаланыла торган мөлкәткә ия булу, аннан файдалану һәм аның белән эш итү

жирләү һәм жирләү эшен оештыру өлкәсендә, Россия Федерациясе законнары, Татарстан Республикасы законнары һәм Татарстан Республикасы Эгерже муниципаль района Кадыбаш авыл жирлеге норматив хокукий актлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

4. Татарстан Республикасы Эгерже муниципаль районның Кадыбаш авыл жирлеге территориясендә ритуаль хезмәт күрсәтүләрне һәм жирләү урыннарын карап тотуны оештыру өлкәсендә вәкаләтләр

4.1. Татарстан Республикасы Эгерже муниципаль района Кадыбаш авыл жирлеге территориясендә ритуаль хезмәт күрсәтүләрне һәм жирләү урыннарын карап тотуны оештыру өлкәсендә вәкаләтле орган вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

1) күмү өлкәсендә бердәм муниципаль сәясәтне гамәлгә ашыру

һәм Татарстан Республикасы Эгерже муниципаль районның Кадыбаш авыл жирлеге территориясендә жирләү эше;

2) Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районның Кадыбаш авыл жирлеге территорииясендә жирләү һәм жирләү эше мәсьәләләре буенча Россия Федерациясе законнары, Татарстан Республикасы Законнары, Татарстан Республикасы Кадыбаш авыл жирлеге муниципаль хокукый актлары таләпләренең үтәлешен тикшереп торуны гамәлгә ашыру;

3) махсуслаштырылган хезмәт тарафыннан түләүсез нигездә күмү буенча хезмәтләрнең гарантияләнгән исемлеген күрсәтүне, шул исәптән күмү буенча хезмәтләрнең гарантияләнгән исемлеге нигезендә күрсәтелә торган хезмәтләрнең сыйфатына карата таләпләрнең үтәлешен тикшереп торуны гамәлгә ашыру;

4) жирләү һәм жирләү эше өлкәндә финанс, бюджет, инвестиция, бәя, тариф сәясәте һәм шәһәр төзелеше эшчәнлеге мәсьәләләре буенча Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районы Кадыбаш авыл жирлеге башкарма хакимиятенең республика органнары һәм жирле үзидарә органнары белән үзара хезмәттәшлек;

5) түләүсез нигездә жирләү буенча хезмәтләрнең гарантияләнгән исемлеге нигезендә күрсәтелә торган хезмәтләр бәясен билгеләү һәм Россия Федерациясе Пенсия һәм социаль иминиятләштерү Фондының Татарстан Республикасы буенча бүлеге, Татарстан Республикасы Тарифлар буенча Дәүләт комитеты белән килештерү;

6) жирләү һәм жирләү эше мәсьәләләре буенча муниципаль хокукый актларны үз компетенциясе чикләрендә эшләү һәм кабул итү;

7) жирләү буенча хезмәтләрнең гарантияләнгән исемлеген күрсәту кысаларында эшләр башкаруга юридик затларның һәм индивидуаль эшкуарларның махсуслаштырылган хезмәт белән төзелгән контрактларның (шартнамәләрнең) үтәлешен тикшереп тору;

8) Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районның Кадыбаш авыл жирлеге территорииясендәге жәмәгать зиратлары территорииясендә башкарылган барлык күмүләрне исәпкә алуны алыш бару, шул исәптән күмүләрне теркәү китабын алыш бару юлы белән;

9) жәмәгать зиратларында күмү зоналарын билгеләү һәм күмү (өстәмә күмү) очен урыннар бирү;

10) үлгән кешене жирләү очен зиратлар территорияләрендә түләүсез бирелә торган жир кишәрлеге күләмен билгеләү;

11) Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районның Кадыбаш авыл жирлеге территорииясендә жәмәгать зиратларын ачу һәм ябу турында каарлар кабул итү;

12) яңа зиратлар төзү, гамәлдәге жәмәгать зиратларын киңайту, күчерү, ябу чараларын эшләү һәм гамәлгә ашыру;

13) зиратлардан һәм максатчан билгеләнеш буенча жирләү билгеләнешендергә башка объектлардан файдалануны тикшереп тору;

14) жирләү билгеләнешендергә объектларны саклауны оештыру;

15) Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районның Кадыбаш авыл жирлеге территорииясендә жирләү эшен оештыру торышына еллык мониторинг үткәру;

16) жирләү эше мәсьәләләре буенча попечительлек (күзәтү) советлары төзү (аларны булдыру тәртибен һәм вәкаләтләрен билгеләп);

17) жирләү һәм жирләү эше өлкәндәге мәсьәләләр буенча гражданнарга консультация бирү һәм килүчеләрне кабул итүне алыш бару;

18) гамәлдәге законнар нигезендә башка вәкаләтләр.

4.2. Махсуслаштырылган хезмәт түләүсез күмү буенча хезмәтләрнең гарантияләнгән исемлеген күрсәтүне, шулай ук гамәлдәге законнар нигезендә башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

5. Күмү урыннары

5.1. Жирләү урыннары булып үлгәннәрнең гәүдәләрен (калдыкларын), үлгәннәрнең көле салынган савытларны күмү өчен этика, санитария һәм экология таләпләренә туры китереп бирелгән жир кишәрлекләре һәм аларда төзелә торган зиратлар тора.

Шулай ук үлгәннәрне жирләү өчен билгеләнгән башка биналар һәм корылмалар.

5.2. Жирләү урыннарын булдыру турындагы карар гамәлдәге законнар таләпләре нигезендә вәкаләтле орган тарафыннан кабул ителә.

5.3. Төзелә торган, шулай ук гамәлдәге күмү урыннары сүтelerгә тиеш түгел һәм дайми су басу, шуышу куркынычы булганда, жир тетрәүләрдән һәм башка табигый бәла-казалардан соң, хәрби жирләүләрдән тыш, вәкаләтле орган карары белән генә күчерелергә мөмкин.

5.4. Татарстан Республикасы Әгержे муниципаль районның Кадыбаш авыл жирлеге территориясендәге жәмәгать зиратлары ачык, иркен күмү өчен ябык, ябык булырга мөмкин.

5.5. Жәмәгать зиратлары территориясендәге жирләү урыннары:

- 1) ялғызлар;
- 2) тугандаш;
- 3) дин тотучылар;
- 4) мактаулы;
- 5) хәрбиләр.

5.6. Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районның Кадыбаш авыл жирлегенең жәмәгать зиратлары территориясендә хәрбиләрне күмү (хәрби кишәрлекләр), бер диндә үлгәннәрне мактаулы жирләү һәм күмү өчен аерым жир кишәрлекләре (зоналар), шулай ук колумбарийлар каралырга мөмкин.

Зиратның хәрби кишәрлекләрендә жирләү өчен үлгән кешенең 8-ФЗ номерлы Федераль законның 11 статьясында күрсәтелгән гражданнар категориясенә каравын раслаучы документлар тапшырыла.

5.7. Күмү зонасы кварталларга һәм участокларга буленә.

5.8. Үлгән кешенең гәүдәсе белән табутны күмү өчен каберләр төзегәндә кабер тирәнлеген жирле шартларга (грунт характеристына һәм грунт сularының тору дәрәжәсенә) карап билгеләргә кирәк. Шул ук вакытта кабер озынлыгы ким булмаска тиеш

2 метр, киңлеге – 1 метр, тирәнлеге – 1,5 метрдан да ким түгел. Барлык очракларда да кабер төбенең өслеге грунт сularы торышы дәрәжәсенән 0,5 метрга югарырак булырга тиеш.

5.9. Жирләү урыннары жәмәгать зиратының билгеләнгән планировкасына туры китереп бирелә. Күмү урыннары арасындагы өзеклекләрнең киңлеге 0,5 метрдан ким була алмый.

5.10. Койма урнаштырганда, аның үлчәмнәре күмү өчен бүлеп бирелгән

участокның норматив үлчәмнәренә туры килергә тиеш. Киртәнең биеклеге 1,5 метрдан артмаска тиеш. Кабер өстенә куелган корылмаларның биеклегеннән артмаска тиеш

2,5 метр.

5.11. Зиратның билгеләнгән планировкасын бозып, шул исәптән күмү урыннары арасында, юл қырыйларында һәм санитар-яклау зонасы чикләрендә Күмү урыннарын төзү рөхсәт ителми.

6. Ялғыз күмүләр

6.1. Бер кеше күмү урыны вәкаләтле орган тарафыннан түләүсез нигездә бирелә.

6.2. Татарстан Республикасы Эгерже муниципаль районының Кадыбаш авыл жирлеге территорииясендә ялғыз күмү өчен бушлай бирелә торган жир кишәрлекенәң күләме 5 кв.м (2,5 м x 2 м) тәшкил итә.

6.3. Ялғыз жирләү өчен урын бирү турыйндағы гариза вафат булган кешенең ире (хатыны), якын туганнары, бүтән туганнары яисә законлы вәкилләре тарафыннан, ә андыйлар булмаганды вафат булган кешене жирләү бурычын үз өстенә алган башка затлар (алга таба – мөрәжәгать итүче) тарафыннан турыйдан-туры вәкаләтле органга мөрәжәгать иткәндә кәгазьдә тапшырыла.

6.4. Бер кеше күмү өчен урын бирү турыйндағы гаризага түбәндәге документлар күшүп бирелә:

1) мөрәжәгать итүченең шәхесен таныклаучы документның күчермәсе (чагыштыру өчен төп нөсхәсен күшүп);

2) берүзе күмү өчен урын бирү турыйндағы гариза белән мөрәжәгать итүченең вәкиле, шулай ук мөрәжәгать итүченең шәхесен таныклаучы документның күчермәсе (чагыштыру өчен Төп нөсхә күшымтасы белән) мөрәжәгать иткән очракта, мөрәжәгать итүче вәкиленең вәкаләтләрен раслый торган документ;

3) үлем турыйнда таныклык күчермәсе (чагыштыру өчен төп нөсхәсен күшүп);

4) кремация турыйндағы белешмәнең күчермәсе – көл салынган урнаны күмгәндә

(чагыштыру өчен Төп нөсхә күшымтасы белән);

5) ЗАГС органнары тарафыннан бирелгән, үле бала туган очракта үле бала тууны дәүләт теркәвенә алу фактын раслый торган документ.

6) шәхесе Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән вакытларда билгеләнмәгән үлгән кешене жирләүгә Эчке эшләр органнарының ризалыгын раслый торган документ.

7) мөрәжәгать итүченең шәхси белешмәләрен эшкәртүгә ризалык.

6.5. Бер кеше күмү өчен урын бирүдән баш тарту өчен нигез булып:

1) юкка чыгарыла торган зират күму өчен ябык;

2) гаризаны карау өчен кирәклे документларның төп нөсхәләрен тапшырмау;

3) тапшырылган документларда тулы булмаган, бозып күрсәтелгән яисә дөрес булмаган мәгълүмат булу, бу аларның чынбарлыгына объектив рәвештә инануны кыенлаштыра.

6.6. Ялғыз күмү өчен урын бирүдән баш тарту өчен нигезләр булганда, вәкаләтле орган, баш тарту сәбәпләрен күрсәтеп, ялғыз күмү өчен урын бирүдән дәлилләнгән баш тартуны рәсмиләштерә.

6.7. Бер кеше күмү өчен урын бирүдән баш тарту өчен нигезләр булмаган очракта, вәкаләтле орган:

мөрәжәгать итүче белән бергә күмү урынының жир кишәрлеген бүләп бирү максатларында зиратны тикшерә;

ялғыз жирләү өчен урын бирү туринда каарны рәсмиләштерә;

күмү урынын теркәүне күмүләрне теркәү кенәгәсендә гамәлгә ашыра.

6.8. Ялғыз күмү өчен урын бирү туриндагы яисә ялғыз күмү өчен урын бирүдән баш тарту туриндагы каар вәкаләтле орган тарафыннан мөрәжәгать итүче мөрәжәгать иткән көнне кабул ителә.

6.9. Ялғыз күмү өчен урын бирү яисә ялғыз күмү өчен урын бирүдән баш тарту туриндагы каар мөрәжәгать итүчегә шәхсән кәгазь чыганактагы документ рәвешендә бирелә.

7. Тугандаш күмүләр

7.1. Кардәшләрне күмү урыны вәкаләтле орган тарафыннан түләүсез нигездә бирелә.

7.2. Туганнарны күмү урыннары ир белән хатынны, якын туганнарны һәм башка туганнарны күмү мөмкинлеген исәпкә алып бирелә.

7.3. Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районнының Кадыбаш авыл жирлеге территорииясендә туганнарны күмү өчен түләүсез бирелә торган жир кишәрлегенең күләме 5 кв.м (2,5 м x 5 м) тәшкил итә.

7.4. Туганнарны күмү өчен урын бирү туриндагы гариза мөрәжәгать итүче тарафыннан турыдан-туры вәкаләтле органга мөрәжәгать иткәндә кәгазьдә тапшырыла.

7.5. Туганнарны күмү өчен урын бирү туриндагы гаризага түбәндәгә документлар күшүп бирелә:

1) мөрәжәгать итүченең шәхесен таныклаучы документның күчермәсе (чагыштыру өчен төп нөсхәсен күшүп);

2) туганнарча жирләү өчен урын бирү туринда гариза белән мөрәжәгать итүченең вәкиле, шулай ук мөрәжәгать итүченең шәхесен таныклаучы документның күчермәсе (чагыштыру өчен Төп нөсхә күшымтасы белән) мөрәжәгать иткән очракта, мөрәжәгать итүче вәкиленең вәкаләтләрен раслый торган документ;

3) үлем туринда таныклык күчермәсе (чагыштыру өчен төп нөсхәсен күшүп);

4) кремация туриндагы белешмәнең күчермәсе – көл салынган урнаны күмгәндә

(чагыштыру өчен Төп нөсхә күшымтасы белән);

5) ЗАГС органнары тарафыннан бирелгән, үле бала туган очракта үле бала тууны дәүләт теркәвенә алу фактын раслый торган документ.

6) мөрәжәгать итүченең шәхси белешмәләрен эшкәртүгә ризалык.

7.6. Гаризаны карау, тугандаш күмү өчен урын бирү туринда яисә тугандаш күмү өчен урын бирүдән баш тарту туринда Каар кабул итү әлеге Нигезләмәнең 6.5-6.9 пунктларында билгеләнгән тәртиптә вәкаләтле орган тарафыннан кабул ителә.

8. Мактаулы жирләүләр

8.1. Татарстан Республикасы Эгерже муниципаль районның Кадыбаш авыл жирлегенең жәмәгать зиратлары территориясендә Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы, Татарстан Республикасы Эгерже муниципаль районы алдында аерым казанышлары булган мәетләрне күмү өчен мактаулы жирләү өчен участоклар (зоналар) булдырылырга мөмкин.

8.2. Мактаулы жирләү урыны вәкаләтле орган тарафыннан түләүсез нигездә берелә.

8.3. Мактаулы жирләү урыннарында түбәндәге категория гражданнары жирләү гамәлгә ашырыла:

1) Советлар Союзы һәм Россия Федерациясе Геройлары;

2) Социалистик Хәzmәt Геройлары;

3) Россия Федерациясе Хәzmәt Геройлары;

4) I, II һәм III дәрәҗә Дан орденнары белән буләкләнүчеләр, Дан орденының тулы кавалерлары;

5) I, II һәм III дәрәҗә Хәzmәt Даны орденнары белән буләкләнүчеләр, Хәzmәt Даны орденының тулы кавалерлары;

6) Бөек Ватан сугышы ветераннары, махсус хәрби операциядә катнашучылар;

7) Татарстан Республикасы Эгерже муниципаль районның Мактаулы гражданнары (Татарстан Республикасы Эгерже муниципаль районның Кадыбаш авыл жирлегендә туганнар);

8) Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы, Татарстан Республикасы Эгерже муниципаль районның Кадыбаш авыл жирлеге үсешенә өлеш керткән предприятиеләр, учреждениеләр һәм оешмалар житәкчеләре.

8.4. Татарстан Республикасы Эгерже муниципаль районның Кадыбаш авыл жирлеге территориясендә мактаулы күмү өчен бушлай берелә торган жир кишәрлегенең күләме 5 кв.м (2,5 м x 2 м) тәшкил итә.

8.5. Мактаулы жирләү өчен урын бирү турындагы гариза мәрәжәгать итүче тарафыннан турыдан-туры вәкаләтле органга мәрәжәгать иткәндә кәгазьдә тапшырыла.

8.6. Мактаулы жирләү урыны бирү турындагы гаризага түбәндәге документлар күшүп берелә:

1) мәрәжәгать итүченең шәхесен таныклаучы документның күчермәсе (чагыштыру өчен төп нөсхәсен күшүп);

2) мактаулы жирләү өчен урын бирү турында гариза белән мәрәжәгать итүченең вәкиле, шулай ук мәрәжәгать итүченең шәхесен таныклаучы документның күчермәсе (чагыштыру өчен Төп нөсхә күшүмтасы белән) мәрәжәгать иткән очракта, мәрәжәгать итүче вәкиленең вәкаләтләрен раслый торган документ;

3) вафат булучының Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы, Татарстан Республикасы Эгерже муниципаль районы алдындағы казанышларын раслаучы документлар (хәzmәt кенәгәләренең (булган очракта) яисә хәzmәt (хәzmәt) эшчәнлеген раслаучы башка документларның күчермәләре, таныклыклар һәм буләкләрнең төп нөсхәләре) (;

4) үлем турында таныклык күчермәсе (чагыштыру өчен төп нөсхәсен күшүп);

5) кремация турындагы белешмәнең күчермәсе – көл салынган урнаны күмгәндә

(чагыштыру өчен Төп нөсхә күшүмтасы белән);

6) мәрәжәгать итүченең шәхси белешмәләрен эшкәртүгә ризалык.

8.7. Гаризаны карау, мактаулы жирләү өчен урын бирү турсында яисә мактаулы жирләү өчен урын бирүдән баш тарту турсында Карап кабул итү әлеге Нигезләмәнең 6.5-6.9 пунктларында билгеләнгән тәртиптә вәкаләтле орган тарафыннан кабул ителә.

9. Хәрбиләр каберлекләре

9.1. Татарстан Республикасы Эгерже муниципаль районның Кадыбаш авыл жирлегенең жәмәгать зиратлары территориясендә хәрбиләрне күмү өчен аерымланган жир кишәрлекләре (зоналар) (хәрби кишәрлекләр) каралырга мөмкин.

9.2. Хәрби жирләү урыны вәкаләтле орган тарафыннан түләүсез нигездә бирелә.

9.3. 8-ФЗ номерлы Федераль законның 11 статьясындагы 1 һәм 3 пунктларында күрсәтелгән үлгәннәрне хәрби участокларда жирләү үлгән кешенең ихтыяр белдерүен йә иренен, якын туганнарының яисә башка туганнарының теләген исәпкә алыш рөхсәт ителә.

9.4. Татарстан Республикасы Эгерже муниципаль районның Кадыбаш авыл жирлеге территориясендә хәрбиләр күмү өчен түләүсез бирелә торган жир кишәрлекенең күләме 5 кв.м (2,5 м x 2 м) тәшкил итә.

9.5. Хәрби жирләү өчен урын бирү турсында гариза мөрәжәгать итүче тарафыннан турыдан-туры вәкаләтле органга мөрәжәгать иткәндә кәгазьдә бирелә.

9.6. Хәрби жирләү өчен урын бирү турсындагы гаризага түбәндәге документлар күшүп бирелә:

1) мөрәжәгать итүченең шәхесен таныклаучы документның күчermәсе (чагыштыру өчен төп нөсхәсен күшүп);

2) хәрби жирләү урыны бирү турсында гариза белән мөрәжәгать итүченең вәкиле, шулай ук мөрәжәгать итүченең шәхесен таныклаучы документның күчermәсе (чагыштыру өчен Төп нөсхә күшымтасы белән) мөрәжәгать иткән очракта, мөрәжәгать итүче вәкиленең вәкаләтләрен раслый торган документ;

3) үлем турсында таныклык күчermәсе (чагыштыру өчен төп нөсхәсен күшүп);

4) кремация турсындагы белешмәнең күчermәсе – көл салынган урнаны күмгәндә

(чагыштыру өчен Төп нөсхә күшымтасы белән);

5) вафат булучының жәмәгать зиратының хәрби кишәрлекендә базга күмелергә мөмкин затлар категориясенә керүен раслаучы документлар.

6) мөрәжәгать итүченең шәхси белешмәләрен эшкәртүгә ризалык.

9.7. Гаризаны карау, мактаулы жирләү өчен урын бирү турсында яисә мактаулы жирләү өчен урын бирүдән баш тарту турсында Карап кабул итү әлеге Нигезләмәнең 6.5-6.9 пунктларында билгеләнгән тәртиптә вәкаләтле орган тарафыннан кабул ителә.

10. Жирләү

10.1. Булган кабергә күмү буш урын булганда санитария нормаларын үтәп башкарыла. Күмгәндә табутлар арасындагы ара (табут белән урна арасында, урна белән урна арасында) вертикаль һәм горизонталь буенча 0,5 м дан ким булмаска тиеш, һәм ул жир катламы белән тутырыла. Табутларның өске катламыннан алыш

жир өслегенә кадәр жир катламының калынлығы 1 метрдан да ким булмаска тиеш.

10.2. Жирләү бары тик минеральләшү чоры узгач кына башкарыла, әмма соңғы жирләү вакытыннан 15 елдан да иртәрәк түгел.

Кремациядән соң көл салынган урнаны күмү соңғы күмү вакытыннан узган вакытка бәйсез рәвештә башкарыла.

10.3. Татарстан Республикасы Эгерже муниципаль районның Кадыбаш авыл жирлеге территорииесендәге зиратларда туганнарны, мактаулы, хәрбиләрне жирләү урынында жирләүгә рәхсәт бирү түләүсез нигездә башкарыла.

10.4. Өстәмә жирләүгә рәхсәт бирү турында гаризаны мөрәҗәгать итүче турыдан-туры вәкаләтле органга мөрәҗәгать иткәндә кәгазьдә тапшыра.

10.5. Өстәмә күмүгә рәхсәт бирү турындагы гаризага түбәндәгे документлар күшүп бирелә:

1) күмү турында таныклык (күмү турында таныклык булмаган очракта вәкаләтле орган күмү урынын теркәү кенәгесендә исеменә теркәлгән зат турында белешмәләрнең булуын билгели);

2) мөрәҗәгать итүченең шәхесен таныклаучы документның күчермәсе (чагыштыру өчен төп нөсхәсен күшүп);

3) жирләүгә рәхсәт бирү турындагы гариза белән мөрәҗәгать итүченең вәкиле, шулай ук мөрәҗәгать итүченең шәхесен таныклаучы документның күчермәсе (чагыштыру өчен төп нөсхәсе күшүп) мөрәҗәгать иткән очракта, мөрәҗәгать итүче вәкиленең вәкаләтләрен раслый торган документ;

4) үлем турында таныклык күчермәсе (чагыштыру өчен төп нөсхәсен күшүп);

5) ЗАГС органнары тарафыннан бирелгән, үле бала туган очракта үле бала тууны дәүләт теркәвенә алу фактын раслый торган документ;

6) кремация турындагы белешмәнең күчермәсе – көл салынган урнаны күмгәндә

(чагыштыру өчен Төп нөсхә күшымтасы белән);

7) үлгән кешенең күмү урыны исеменә теркәлгән зат белән (яисә тиешле жирләү урынында күмелгән зат белән) туганлык бәйләнешен раслаучы документлар йә үлгән кешене күмүгә аның язма ризалыгын раслаучы документлар;

8) мөрәҗәгать итүченең шәхси белешмәләрен эшкәртүгә ризалык.

Жирләү урыны исеменә теркәлгән зат үлгән очракта,

өстәмә жирләүгә рәхсәт бирү турындагы гаризага шулай ук:

1) вафат булган кеше исеменә рәсмиләштерелгән жирләү турында таныклык (жирләү турында таныклык булмаган очракта вәкаләтле орган күмү урынын теркәү кенәгесендә исеменә теркәлгән зат турында белешмәләрнең булуын билгели);

2) жирләү урыны исеменә теркәлгән затның үлү турында таныклыгы күчермәсе (чагыштыру өчен Төп нөсхә күшымтасы белән);

3) кремация турындагы белешмәнең күчермәсе – көл салынган урнаны күмгәндә

(чагыштыру өчен Төп нөсхә күшымтасы белән).

10.6. Жирләүгә рәхсәт бирүдән баш тарту өчен нигез булып:

1) кирәkle жирләү урынында әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән ялгыз жирләү күләменнән чыгып, табут белән күмү өчен буш урын булмау;

2) юкка чыгарыла торган зират күму өчен ябык;

3) гаризаны карау өчен кирәkle документларның төп нөсхәләрен тапшырмау;

4) тапшырылган документларда тұлы булмаган, бозып күрсәтелгән яисә дөрес

булмаган мәгълүмат болу, бу аларның чынлыгына объектив рәвештә инануны кыенлаштыра;

5) минеральләшү чоры тәмамланмаган, тузан салынган урнаны қабергә күмүдән тыш (табутны табутка күмгәндә);

6) үлгән кешене күмүгә рөхсәт бирү турында гариза бирелгән очракта (үлгән кеше исеменә рәсмиләштерелгән жирләү турында таныклык булмаганды) күмүләрне теркәү кенәгесендә үлгән кеше исеменә күмү урынын теркәү турында белешмәләрнең булмавы.

10.7. Гаризаны карау, жирләү өчен урын бирү турында яисә жирләү өчен урын бирүдән баш тарту турында Карап кабул итү әлеге Нигезләмәнен 6.5-6.9 пунктларында билгеләнгән тәртиптә вәкаләтле орган тарафыннан кабул ителә.

11. Үлгән кешенең калдыкларын (көлен) чыгару алга таба күмү өчен

11.1. Күмелгән кешенең калдыкларын яңадан базга күмү өчен экспумацияләү санитария нормалары һәм кагыйдәләре таләпләрен исәпкә алыш башкарыла.

11.2. Татарстан Республикасы Эгерже муниципаль районның Кадыбаш авыл жирлеге территорииясендә урнашкан зиратта жирләнгән үлгән кешенең мәетен (көлен) алуға рөхсәт бирү түләүсез нигездә башкарыла.

11.3. Үлгән кешенең жәсәден (көлен) алуға рөхсәт бирү турында гариза мөрәжәгать итүче тарафыннан кәгазьдә, турыдан-туры вәкаләтле органга мөрәжәгать иткәндә тапшырыла.

11.4. Үлгән кешенең жәсәден (көлен) алуға рөхсәт бирү турындагы гаризага түбәндәгे документлар күшүп бирелә:

1) күмү турында таныклык (куму турында таныклык булмаган очракта вәкаләтле орган күмү урынын теркәү кенәгесендә исеменә теркәлгән зат турында белешмәләрнең булуын билгели);

2) мөрәжәгать итүченең шәхесен таныклаучы документның күчермәсе (чагыштыру өчен төп нөсхәсен күшүп);

3) мөрәжәгать итүче вәкиленең вәкаләтләрен раслый торган документ, әгәр үлгән кешенең калдыкларын (көлен) алга таба күмү өчен алу турындагы гариза белән мөрәжәгать итүче вәкиле, шулай ук мөрәжәгать итүче вәкиленең шәхесен таныклаучы документның күчермәсе (чагыштыру өчен Төп нөсхә күшымтасы белән) мөрәжәгать итсә.;

4) үлем турында таныклык күчермәсе (чагыштыру өчен төп нөсхәсен күшүп);

5) ЗАГС органнары тарафыннан бирелгән, үле бала туган очракта үле бала тууны дәүләт теркәвенә алу фактын раслый торган документ;

6) кремация турындагы белешмәнең күчермәсе – көл салынган урнаны күмгәндә

(чагыштыру өчен Төп нөсхә күшымтасы белән);

7) мәрхүмнең алынган калдыкларын (көлен) яңадан күмү урыны булуын раслый торган документ;

8) тиешле базга күмелгән вафат булган кеше белән туганлык бәйләнешен раслый торган документлар яисә әлеге документларның нотариаль таныкланган күчермәләре;

9) мөрәжәгать итүченең шәхси белешмәләрен эшкәртүгә ризалык.

11.5. Үлгән кешенең жәсәден (көлен) алуға рөхсәт бирүдән баш тарту өчен

нигез булып:

- 1) гаризаны карау өчен кирәклे документларның төп нөсхәләрен тапшырмау;
- 2) тапшырылган документларда тулы булмаган, бозып күрсәтелгән яисә дөрес булмаган мәгълүмат болу, бу аларның чынлыгына объектив рәвештә инануны кыенлаштыра;
- 3) жирләүләрне теркәү кенәгәсендә вафат булган кешенең исеменә жирләү урынын теркәү турында белешмәләрнең булмавы (жирләү турында таныклык булмаганда).

11.6. Улгән кешенең жәсәден (көлен) алуға рөхсәт бирүдән баш тарту өчен нигезләр булганда, вәкаләтле орган, баш тарту сәбәпләрен күрсәтеп, үлгән кешенең жәсәден (көлен) алуға рөхсәт бирүдән дәлилләнгән баш тартуны рәсмиләштерә.

11.7. Улгән кешенең жәсәден (көлен) алуға рөхсәт бирүдән баш тарту өчен нигезләр булмаган очракта, вәкаләтле орган:

үлгән кешенең жәсәден (көлен) алуға рөхсәт рәсмиләштерә;

кумүләрне теркәү кенәгәсендә яңадан күмү турында тиешле язманы кертә (бер үк вакытта үлгән кешенең калдыклары (көле) алынган жирләү урынында күмү турындагы язманы гамәлдән чыгара).

үлгән кешенең калдыкларын (көлен) чыгару буенча чараптар оештыра.

11.8. Улгән кешенең калдыкларын (көлен) алуға рөхсәт бирү турында яисә үлгән кешенең калдыкларын (көлен) алуға рөхсәт бирүдән баш тарту турында карап вәкаләтле орган тарафыннан мөрәжәгать итүче мөрәжәгать иткән көнне кабул ителә.

11.9. Улгән кешенең калдыкларын (көлен) алуға рөхсәт бирү турында яисә үлгән кешенең калдыкларын (көлен) алуға рөхсәт бирүдән баш тарту турында карап мөрәжәгать итүчегә шәхсән кәгазьдәге документ рәвешенде бирелә.

11.10. Улгән кешенең жәсәден (көлен) чыгару эшләре санитария кагыйдәләрен үтәп башкарылырга тиеш.

Улгән кешенең калдыкларын (туфрагын) чыгару эшләре тәмамлангач, ике нөсхәдә үлгән кешенең калдыкларын (туфрагын) чыгару турында акт төзелә, анда үлгән кешенең калдыкларын (туфрагын) чыгару буенча эшләрнең башлану һәм тәмамлану урыны, датасы һәм вакыты, күмү урыны теркәлгән затның фамилиясе, исеме, атасының исеме (соңғысы – булган очракта) күрсәтелә.

Улгән кешенең жәсәден (көлен) алу турындагы актның беренче нөсхәсе Вәкаләтле органда саклана, актның икенче нөсхәсе күмү урыны теркәлгән затка кул куеп тапшырыла.

11.11. Күмү урынында бер генә үлгән кешенең калдыклары (көле) күмелгән очракта, күмү турында таныклык алына.

12. Күмү урыннарын теркәү (яңадан теркәү)

12.1. Татарстан Республикасы Эгерже муниципаль районның Кадыбаш авыл жирлеге территориясендәге жәмәгать зираты территориясендә ясалган һәр жирләү вәкаләтле орган тарафыннан жирләүләрне теркәү кенәгәсендә теркәлә.

12.2. Жирләү урынын яңадан теркәү жирләү урыны теркәлгән зат вафат булган очракта вәкаләтле орган тарафыннан гамәлгә ашырыла һәм мөрәжәгать итү характеристында була.

Күмү урыннарын яңадан теркәү өчен түләү алышы.

12.3. Жирләү урынын яңадан теркәү турында гариза мөрәжәгать итүче

тарафыннан турыдан-туры вәкаләтле органга мөрәжәгать иткәндә кәгазьдә бирелә.

12.4. Жирләү урынын яңадан теркәү турындағы гаризага түбәндәге документлар күшіп бирелә:

1) күмү турында танықлық (махсуслаштырылған хезмәт тарафыннан күмү турында танықлық булмаган очракта, күмү урынын теркәгән зат турында күмүләрне теркәү кенәгәсендә белешмәләрнең булуын билгели);

2) мөрәжәгать итүченең шәхесен таныклаучы документның күчермәсе (чагыштыру өчен төп нөсхәсен күшіп);

3) жирләү урынын яңадан теркәү турында гариза белән мөрәжәгать итүченең вәкиле, шулай ук мөрәжәгать итүченең шәхесен таныклаучы документның күчермәсе (чагыштыру өчен Төп нөсхә күшымтасы белән) мөрәжәгать иткән очракта, мөрәжәгать итүче вәкиленең вәкаләтләрен раслый торган документ;

4) күмү урынын исеменә яңадан теркәү гамәлгә ашырыла торган затның шәхесен таныклаучы документның күчермәсе (чагыштыру өчен Төп нөсхә күшымтасы белән);

5) күмү урынын яңадан теркәү гамәлгә ашырыла торган зат вәкиленең вәкаләтләрен раслый торган документ, шулай ук күмү урынын яңадан теркәү гамәлгә ашырыла торган зат вәкиленең шәхесен танықлыгы торган документның күчермәсе (чагыштыру өчен Төп нөсхә күшымтасы белән);

6) жирләү урынын исеменә теркәлгән затның үлү турында танықлыгы яисә аның нотариаль таныкландырылған күчермәсе (жирләү урынын теркәлгән зат үлгән очракта);

7) жирләү урынын исеменә теркәлгән затның күмү урынын яңадан теркәлгән зат белән йә тиешле жирләү урындағы күмелгән зат белән туганлык бәйләнешен раслаучы документлар яисә әлеге документларның нотариаль таныкландырылған күчермәләре.

12.5. Күмү урынын яңадан теркәудән баш тарту өчен нигез булып:

1) гаризаны карау өчен кирәkle документларның төп нөсхәләрен бирмәү;

2) тапшырылған документларда тулы булмаган, бозып күрсәтелгән яисә дөрес булмаган мәгълүмат булу, бу аларның чынлығына объектив рәвештә инануны кыенлаштыра;

3) күмү урынын яңадан теркәү гамәлгә ашырыла торган зат гариза биргән очракта (күмү турында танықлык булмаганды) күмү урынын теркәү кенәгәсендә вафат булган кеше исеменә теркәү турында белешмәләрнең булмавы.

12.6. Күмү урынын яңадан теркәудән баш тарту өчен нигезләр булғанда, вәкаләтле орган, баш тарту сәбәпләрен күрсәтеп, күмү урынын яңадан теркәудән дәлилләнгән баш тартуны рәсмиләштерә.

12.7. Жирләү урынын яңадан теркәудән баш тарту өчен нигезләр булмаган очракта вәкаләтле орган:

жирләү урынын яңадан теркәү турында каарны рәсмиләштерә;
күмүләрне теркәү кенәгәсендә тиешле язма кертә.

12.8. Жирләү урынын яңадан теркәү турындағы яисә жирләү урынын яңадан теркәудән баш тарту турындағы каар вәкаләтле орган тарафыннан мөрәжәгать итүче мөрәжәгать иткән көнне кабул ителә.

12.9. Жирләү урынын яңадан теркәү яки күмү урынын яңадан теркәудән баш тарту турындағы каар мөрәжәгать итүчегә шәхсән кәгазьдәге документ рәвешенде бирелә.

12.10. Жирләү урыны исеменә яңадан теркәлгән затка вәкаләтле орган тарафыннан жирләү түрүнде таныклық бирелә.

13. Жирләү түрүнде таныклыклар рәсмиләштерү

13.1. Күмү көнендә вәкаләтле орган тарафыннан тиешле күмү түрүнде таныклык төзелә һәм бирелә.

13.2. Күмүләр түрүнде таныклыкларны, шул исәптән әлеге Нигезләмә кабул ителгәнче башкарылганнарын да, рәсмиләштерү вәкаләтле орган тарафыннан түләүсез нигездә гамәлгә ашырыла.

13.3. Жирләү түрүнде таныклыкта:

территориясендә күмү урыны булдырылган жәмәгать зираты исеме;

зиратның урнашу урыны (адресы) ;

жирләү тәре (ялғыз, кардәшлек, дин, мактаулы, хәрби);

күмү күләме;

күмү урыны зиратта (квартал номеры һәм күмү участогы);

жирләү урыны теркәлгән затның фамилиясе, исеме һәм атасының исеме (соңғысы – булган очракта).

13.4. Әлеге Нигезләмә кабул ителгәнче жирләү түрүнде таныклыкны рәсмиләштерү түрүнде гариза мөрәҗәгать итүче тарафыннан түрйдан-туры вәкаләтле органга мөрәҗәгать иткәндә кәгазьдә тапшырыла.

13.5. Жирләү түрүнде таныклык рәсмиләштерү түрүндагы гаризага түбәндәге документлар күшүп бирелә:

1) мөрәҗәгать итүченең шәхесен таныклаучы документның күчермәсе (чагыштыру өчен төп нөсхәсен күшүп);

2) жирләү түрүнде таныклыкны рәсмиләштерү түрүнде гариза белән мөрәҗәгать итүченең вәкиле, шулай ук мөрәҗәгать итүченең шәхесен таныклаучы документның күчермәсе (чагыштыру өчен Төп нөсхә күшымтасы белән) мөрәҗәгать иткән очракта, мөрәҗәгать итүче вәкиленең вәкаләтләрен раслый торган документ;

3) тиешле базда күмелгән вафат булучыга карата үлем түрүнде таныклык күчермәсе (чагыштыру өчен Төп нөсхә күшымтасы белән);

4) көле салынган урна тиешле жирләү урынына күмелгән үлгән кешегә карата кремация түрүнде белешмә күчермәсе (чагыштыру өчен Төп нөсхә күшымтасы белән);

5) тиешле базга күмелгән вафат булган кеше белән туганлык бәйләнешен раслый торган документлар яисә әлеге документларның нотариаль таныкландырылган күчермәләре.

Күмүләрне теркәү кенәгәсендә исеменә күмү урыны теркәлгән зат түрүнде белешмәләр булганда, бу затка күмү түрүнде таныклык әлеге пунктның 3-5 пунктчаларында күрсәтелгән документларны тапшырмыйча тутырыла.

13.6. Жирләү түрүнде таныклыкны рәсмиләштерүдән баш тарту өчен нигез булып:

1) гаризаны карау өчен кирәkle документларның төп нөсхәләрен бирмәү;

2) тапшырылган документларда тулы булмаган, бозып күрсәтелгән яисә дөрес булмаган мәгълүмат булу, бу аларның чынлыгына объектив рәвештә инануны кыенлаштыра;

3) элек кирәkle жирләү урынына күмү түрүнде таныклыкны башка затка

биру;

4) күмүләрне теркәү кенәгәсендә башкарылган күмү турында белешмәләрнен булмавы.

13.7. Күмү турында таныклыкны рәсмиләштерүдән баш тарту өчен нигезләр булганда, вәкаләтле орган, кире кагу сәбәпләрен күрсәтеп, күмү турында таныклыкны рәсмиләштерүдән дәлилләнгән баш тартуны рәсмиләштерә.

13.8. Жирләү турында таныклыкны рәсмиләштерүдән баш тарту өчен нигезләр булмаган очракта, вәкаләтле орган жирләү турында таныклыкны рәсмиләштерүне һәм бирүне гамәлгә ашыра.

13.9. Жирләү турында таныклыкны рәсмиләштерү яисә жирләү турында таныклыкны рәсмиләштерүдән баш тарту турындагы карап вәкаләтле орган тарафыннан мәрәҗәгать итүче мәрәҗәгать иткән көнне кабул ителә.

13.10. Жирләү турында таныклыкны рәсмиләштерү яисә жирләү турында таныклыкны рәсмиләштерүдән баш тарту турындагы карап мәрәҗәгать итүчегә шәхсән кәгазьдәге документ рәвешендә бирелә.

14. Зиратларны тоту һәм карап тоту кагыйдәләре

14.1. Жәмәгать зиратларын карап тоту «дәүләт һәм муниципаль ихтыяжларны тәэмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр сатып алу өлкәсендә контракт системасы турында» 2013 елның 5 апрелендәге 44-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән тәртиптә хужаłyк итүче субъектлар (юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр) белән конкурс процедуralары нигезендә контрактлар (шартнамәләр) төзү юлы белән вәкаләтле орган тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Жәмәгать зиратларын карап тоту буенча подряд эшләренә агымдагы ремонт, жирләү билгеләнешендәге объектларны капиталь ремонтлау, жирләү бюджет акчалары хисабыннан башкарылган очракта дәүләт саклавындагы каберлекләрне һәм һәйкәлләрне карап тоту, зират территориясен жыештыру һәм чүп-чарны чыгару керә;.

14.2. Жирләү өчен жаваплы гражданнар күмү урыннары территориияләрен чиста һәм тәртиптә тотарга, билгеләнгән урыннарга чүп-чар жыярга, күмү участокларында тере киртәләрне һәм чәчәк утыртмаларын карап торырга, кабер өстенә куелган корылмаларны (каймаларны) вакытында ремонтларга, кабер калкулыкларын төзәтергә, һәйкәлләрне һәм каймаларны урнаштырырга, яңадан эшләргә һәм төшерергә бурычлы.

14.3. Жирләү билгеләнешендәге объектлар территориясендә табутларны (үлгәннәрнең гәүдәләрен) ташу һәм қүчерү өчен катафалка-арба, катафалка-чана, катафалка-носилка, ә урналарны қүчерү өчен катафалка - носилка булырга тиеш.

14.4. Татарстан Республикасы Эгерже муниципаль районының Кадыбаш авыл жирлеге территорииясендә урнашкан зиратларда бердәм эш режимы билгеләнә.

Үлгәннәрне жирләү тәүлекнең якты вакытында башкарыла.

14.5. Жәмәгать зиратлары территорииясендә килучеләр тынлык һәм тәртип сакларга тиеш.

14.6. Жәмәгать зиратлары территорииясендә килучеләргә тыела:

1) һәйкәлләргә, күмү урыннарына яисә жирләү билгеләнешендәге объектларга сәяси, идеологик, раса, милли яки дини нәфрәт, яисә дошманлык мотивлары буенча Йә нинди дә булса социаль төркемгә карата нәфрәт яки дошманлык мотивлары

буенча тиешле эчтәлекле язмалар яисә рәсемнәр ясарга;

- 2) жәмәгать зираты территорииесен чүпләргә;
  - 3) агачларны һәм қуакларны кисәргә;
  - 4) этләрне йөртергә, йорт хайваннарын көтәргә, кошлар тотарга;
  - 5) учаклар кабызырга;
  - 6) ком, балчык чыгарырга, чирәм кисәргә;
  - 7) яшел утыртмаларны сыйндырырга;
  - 8) спиртлы эчемлекләр эчәргә һәм исерек хәлдә;
  - 9) туфракны казырга, төзелеш һәм башка материаллар запасларын калдырырга;
  - 10) бу максатлар өчен билгеләнмәгән урыннарда чүп-чар, демонтаж ителгән иске кабер корылмалары (кабер ташлары), коймалар жыярга;
  - 11) үз белдегең белән кабер казырга һәм жирләргә;
  - 12) зират ябылғаннан соң аның территориясендә булырга.
- 14.7. Зиратларга массакүләм йөрү белән бәйле бәйрәмнәр вакытында вәкаләтле орган тарафыннан махсус эш һәм зиратларга бару режимнары кертелергә мөмкин.

15. Бәхәсләрне хәл итү тәртибе

Әлеге Нигезләмәне гамәлгә ашыруга бәйле рәвештә барлыкка килә торган бәхәсләр судтан тыш һәм суд тәртибендә хәл ителә.

16. Күму эше өлкәсендәге законнарны бозган өчен жаваплылык

Жирләү һәм жирләү эше өлкәсендә гамәлдәге законнар нигезләмәләрен бозуда гаепле затлар Россия Федерациясе законнары, Татарстан Республикасы законнары нигезендә жаваплы булалар.

Татарстан Республикасы Әгержे
муниципаль районының Кадыбаш
авыл жирлеге башкарма
комитетының 2024 елның 21
ноябрендәге 22 номерлық карары
белән расланган Нигезләмәгә
кушымта

Татарстан Республикасы Әгержे муниципаль районының Кадыбаш авыл
жирлеге территориясендә урнашкан зиратлар исемлеге

№ п/п	Жәмәгать зираты исеме	Жәмәгать зиратының урнашу урыны (адресы)
1	Кадыбаш авылы зираты	Татарстан Республикасы (Татарстан), Әгержे муниципаль районы, Кадыбаш авыл жирлеге, Кадыбаш авылы, Гәли урамы, 17 жир кишәрлеге
2	Касай авылы зираты	Татарстан Республикасы, Татарстан Әгержे муниципаль районы, Кадыбаш авыл жирлеге, Касай авылы, Узәк урам, 1А жир кишәрлеге
3	Яңа Сләк авылы зираты	Татарстан Республикасы, Татарстан Әгерже муниципаль районы, Кадыбаш авыл жирлеге, Яңа Сләк авылы

Татарстан Республикасы Эгерже
муниципаль районның Кадыбаш
авыл жирлеге башкарма
комитетының 2024 елның 21
ноябрендәге 17 номерлы Карапы
белән расланган

Мәет жирләү буенча хезмәт күрсәтүләрнең гарантияләнгән исемлеге нигезендә
күрсәтелә торган хезмәтләрнең сыйфатына таләпләр, ир яисә хатын, якин
туганнарга, башка туганнарга, үлгән кешене күмү бурычын үз өстенә алган
законлы вәкилгә яисә башка затка

№ п/п	Мәет жирләү буенча хезмәтләр күрсәтүнен гарантияләнгән исемлеге нигезендә күрсәтелә торган хезмәтләр атамасы	Мәет жирләү буенча хезмәтләр күрсәтүнен гарантияләнгән исемлеге нигезендә күрсәтелә торган хезмәтләрнең сыйфатына карата таләпләр
1	Мәет күмү өчен кирәkle документларны рәсмиләштерү	ЗАГС органнарында үлем таныклыгын рәсмиләштерү
2	Мәет жирләү өчен кирәkle табутны һәм башка предметларны бирү һәм китерү	<ol style="list-style-type: none"> 1. Транспорт чарасын бирү һәм китерү (төяү-бушату эшләрен дә кертеп, үлгән кешенең гәүдә (калдыклары) урнашкан урынга турыдан-туры күчү (алга таба - үлгән):<ol style="list-style-type: none"> 1) фабрика шартларында сыйфатлы агачтан ясалган агач табут; 2) күмү өчен кирәkle башка предметлар: жәймә - 80 x 200 зурлығындагы 1 данә; мендәр - 40 x 40 см зурлығындагы 1 данә; 3) ритуаль теркәү билгесен жирләү. 2. Табутны, күмү өчен кирәkle башка предметларның куренеп тора торган кимчелекләре (тишек, бәке, киселешләре) булмаска тиеш
3	Зиратта (крематорийда) үлгән кешенең гәүдәсен (калдыкларын) күчерү	<ol style="list-style-type: none"> 1. Үлгән табутның күләме һәм аны махсуслаштырылган транспорт чарасы стоянкасына кадәр күчерү катафалка-төлөжкаларда, носилка- катафалкаларда, чаналарда башкарыла. (ел фасылларына карап). 2. Күмү урынына вафат булган табутны күчереп күмү (кремация) махсуслаштырылган транспорт

	<p>чарасы тарафыннан башкарыла.</p> <p>Азық-төлек чималын һәм азық-төлек продуктларын ташу өчен қулланыла торған автотранспорттан тыш, үлгәннәр белән табут өчен башка төр транспорттан файдалану рөхсәт ителә.</p> <p>Үлгән кеше белән табутны күчереп йөрткәндә йөртүче тизлек режимын сакларга, кискен тормозлардан качарга тиеш.</p> <p>Табутны транспортлау вакытында зыян күрергә тиеш түгел.</p> <p>3. Күмү урынына кадәр үлгәннәр белән табутны (кремация) алмаштыру катафалка-тележкаларда, катафалка-носилкаларда, катафалка-чаналарда (ел фасылларына карап) гамәлгә ашырыла.</p> <p>4. Үлгән транспорт белән табутны күчергәннән һәм күмгәннән соң, қуллануга рөхсәт ителгән дезинфекция чарапарын жыештырырга һәм эшкәртүгә мәжбүри рәвештә дучар итelerгә тиеш</p>
4	<p>Күмү (кремация, аннан соң көл салынган урна бирү)</p> <p>1. Күмү вакытына гаризада курсәтелгән урында үлгән кеше белән табутны күмү өчен кабер (көл салынган урна) булыу тәэмин итelerгә тиеш.</p> <p>2. Каберне күмү өчен казу кулдан яки механик ысуул белән башкарыла.</p> <p>Табутны күмгәндә кабер озынлыгы 2 метрдан да ким булмаска тиеш, киңлеге – 1 метр, тирәнлеге – 1,5 метр, жир өсте тигезлегеннән табут капкачына кадәр ара – 1 метр.</p> <p>Урнаны жиргә күмгәндә кабернең озынлыгы 1 метр, киңлеге 1 метр, жир өсте тигезлегеннән көл савытына кадәр ара 1 метр булырга тиеш.</p> <p>3. Үлгәннәрне траншея тибындагы кабергә күмү рөхсәт ителми.</p> <p>4. Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән срокларда Эчке эшләр органнары тарафыннан шәхесләре билгеләнмәгән үлгәннәрне яндыру рөхсәт ителми.</p> <p>5. Күмү (көл салынган урнаны күмү)буенча комплекслы хезмәтләр курсәту:</p> <p>1) табут капкачын ябу (табут белән күмгәндә генә);</p> <p>2) табутны (көл салынган урналарны) кабергә төшерү;</p> <p>3) кабер өстенә калкулык ясап кабер салу;</p> <p>4) каберенә (үлгән кешенең фамилиясе, исеме,</p>

	<p>атасының исеме (соңғысы – булганда); аның туу һәм үлү даталары (мондай мәгълүмат булганды), күмүнең теркәлү номеры) язылган ритуаль теркәү билгесе кую.</p> <p>6. Кремация буенча хезмәтләр күрсәту (шәхесләре Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән срокларда Эчке эшләр органнары тарафыннан билгеләнмәгән үлгәннәрдән тыш) гаризаны рәсмиләштергәндә гаризада күрсәтөлөргө тиеш. Көл салынган урна һәм кремация турында белешмәләр кремациядән соң 24 сәгать узгач бирелә. Урнаны туфрак белән күмү бары тик жиргә генә башкарыла.</p> <p>7. Жирләгәндә:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) күрше жирләү урыннарына кадәр ара кимендә 0,5 метр; 2) күрше каберлекләрнең (киртәләрнең, һәйкәлләрнең, кабер плитәләренең) сакланышы
--	---

Татарстан Республикасы
Әгержे муниципаль
районының Кадыбаш авыл
җирлеге башкарма
комитетының 2024 елның
21 ноябрендәге 17 номерлы
каары белән расланган

Улгән кешенең тормыш иптәше, якын туганнары, бүтән туганнары йәзаконлы вәкиле булмаганда яисә алар тарафыннан җирләү мөмкин булмаганда, шулай ук җирләүне башкару бурычын үз өстенә алган башка затлар һәм шәхесе билгеләнмәгән вафат булғаннар булмаганда җирләү буенча хезмәтләрнең гарантияләнгән исемлеге нигезендә түләүсез нигездә күрсәтелә торган хезмәтләрнең сыйфатына таләпләр

№ п/п	Жирләү буенча хезмәтләрнең гарантияләнгән исемлеге нигезендә күрсәтелә торган хезмәт исеме	Жирләү буенча хезмәтләрнең гарантияләнгән исемлеге нигезендә күрсәтелә торган хезмәтләрнең сыйфатына таләпләр
1	Жирләү өчен кирәkle документларны рәсмиләштерү	ЗАГС органнарында үлем турында таныклык рәсмиләштерү
2	Тәннең килеме	Улгән кешенең килеме махсус килем һәм аяк киеменнән тора
3	Каберне һәм күмү өчен кирәkle башка әйберләрне бирү һәм китерү	1. Транспорт чарасы белән бирү һәм илтеп житкерү (төяү-бушату эшләрен һәм турыдан – туры үлгән кешенең (алга таба-үлгән кешенең) гәүдәсе (калдыклары) урнашкан урынга кадәр күчерүне дә кертеп): 1) фабрика шартларында сыйфатлы агачтан эшләнгән агач табут; 2) күмү өчен кирәkle башка әйберләрне: япма-80 x 200 үлчәмле 1 данә; мендәр – 40 x 40 см зурлыктагы 1 әйбер, аяк килеме; 3) җирләү ритуаль теркәү билгесен. 2. Табут тышлыгында, күмү өчен кирәkle башка әйберләрдә, үлгәннәрне киендерү өчен кирәkle киемнәрдә күренеп торган Кимчелекләр (тишекләр, тишекләр, кисемнәр) булмаска тиеш.
4	Үлгән кешенең гәүдәсен	1. Үлгән кеше белән табутны алыш чыгу һәм аны

	(калдықларын) зиратка (крематорийга)ташу	<p>максус транспорт чарасы тұкталышына кадәр күчеру катафалка-арбаларда, катафалка-носилкаларда, катафалка-чаналарда башкарыла.</p> <p>(ел фасылына қарап).</p> <p>2. Үлгән кеше белән табутны құмұ (кремация) урынына ташу максус транспорт чарасы белән башкарыла.</p> <p>Азық-төлек чималын һәм азық-төлек продуктларын ташу өчен кулланыла торған автотранспорттан тыш, үлгән кеше белән табут өчен транспортның башка төрен куллану рөхсәт ителә.</p> <p>Үлгән кеше белән табутны транспортировкалаганда машина йөртүче тизлек режимын үтәргә, кисken тормозлаулардан качарга тиеш.</p> <p>Транспортлау вакытында табутка зыян килмәскә тиеш.</p> <p>3. Үлгән кеше белән табутны құмұ (кремация) урынына кадәр күчеру катафалка-арбаларда, катафалка-носилкаларда, катафалка-чаналарда (елның вакытына қарап) башкарыла.</p> <p>4. Үлгән кеше белән табутны қүчереп йөрткәннән һәм құмгәннән соң транспорт мәжбүри рәвештә кулланырга рөхсәт ителгән дезинфекцияләү charalары белән жыештырылырга һәм эшкәртелергә тиеш</p>
5	Кұмұ (кремация, аннан сон көл салынған урна бирү)	<p>1. Кұмұ вакытына гаризада күрсәтелгән урында үлгән кеше белән табутны құмұ өчен кабер (көл салынған урна) булуы тәэмин ителергә тиеш.</p> <p>2. Каберне құмұ өчен казу кулдан яки механик ысул белән башкарыла.</p> <p>Табутны құмгәндә кабер озынлығы 2 метрдан да ким булмаска тиеш, киңлеге – 1 метр, тирәнлеге – 1,5 метр, жир өсте тигезлегеннән табут капкачына кадәр ара – 1 метр.</p> <p>Урнаны жиругә құмгәндә кабернең озынлығы 1 метр, киңлеге 1 метр, жир өсте тигезлегеннән көл савытына кадәр ара 1 метр булырга тиеш.</p> <p>3. Үлгәннәрне траншея тибындагы кабергә құмұ рөхсәт ителми.</p> <p>4. Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән срокларда Эчке эшләр органнары тарафыннан шәхесләре билгеләнмәгән үлгәннәрне яндыру рөхсәт ителми.</p>

	<p>5. Күмү (көл салынган урнаны күмү)буенча комплекслы хезмәтләр күрсәту:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) табут капкачын ябу (табут белән күмгәндә генә); 2) табутны (көл салынган урналарны) кабергә төшерү; 3) кабер өстенә калкулык ясап кабер салу; 4) каберенә (үлгән кешенең фамилиясе, исеме, атасының исеме (соңғысы – булганда); аның туу һәм үлү даталары (мондый мәгълүмат булганда), күмүнең теркәлү номеры) язылган ритуаль теркәү билгесе кую. <p>6. Кремация буенча хезмәтләр күрсәту (шәхесләре Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән срокларда Эчке эшләр органнары тарафыннан билгеләнмәгән үлгәннәрдән тыш) гаризаны рәсмиләштергәндә гаризада күрсәтелергә тиеш. Көл салынган урна һәм кремация турында белешмәләр кремациядән соң 24 сәгать узгач бирелә. Урнаны туфрак белән күмү бары тик жыргә генә башкарыла.</p> <p>7. Жырләгәндә:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) күрше жырләү урыннарына кадәр ара кимендә 0,5 метр; 2) күрше каберлекләрнең (киртәләрнең, һәйкәлләрнең, кабер плитәләренең) сакланышы
--	--

